

Göçen, G., & Yalçın, Ş. (2023). “Türkçenin Sesi Yunus Emre (C1-C2)” okuma kitabındaki söz varlığı unsurları. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, (Ö2), 144-160.

JSES

Journal of Sustainable Educational Studies

e-ISSN: 2757-5284

Geliş/Received: 23.03.2023 Kabul/Accepted: 31.03.2023

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi/Research Article

“Türkçenin Sesi Yunus Emre (C1-C2)” Okuma Kitabındaki Söz Varlığı Unsurları¹

Gökçen GÖÇEN²

Şeyma YALÇIN³

Özet

Bir dilin dinlemek, konuşmak, okumak ve yazmak için en temel unsuru kelimelerdir. İnsanlar kelimeler sayesinde duygu ve düşüncelerini aktarmakta; başkalarıyla iletişim kurmaktadır. Yabancı dil öğretiminde de öğrenenlerin etkili bir anlama ve anlatma becerisine sahip olabilmesi için hedef dilin kelime hazinesine sahip olması gerekmektedir. Yabancı dil öğretiminde olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de öğrenenlerin kelime bilgisini geliştirme süreci dilde en sık kullanılan kelimelerin öğretilmesiyle başlamaktadır. Sık kullanılan kelimeler öğrenenlere genellikle ders kitapları ve çalışma kitapları üzerinden aktarılmaktadır. Bununla birlikte sıklıkla kullanılan kelimelerin en güzel örnekleri okuma kitaplarında bulunmaktadır. Öğrenenler rastlantısal bir şekilde okuma kitaplarını okuyarak kelime hazinelerini geliştirebilmektedirler. Bu bağlamda yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için hazırlanmış okuma kitaplarının dilde en sık kullanılan kelimelerle hazırlanmış olması önemlidir. Bu önemle alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde ders kitaplarına göre daha az sayıda da olsa yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için hazırlanmış okuma kitaplarında yer alan kelimelere yönelik de sıklık çalışmalarının yapıldığı görülmektedir. Bununla birlikte okuma kitaplarında yer alan kelimelerin tespit edilmesi ve seviyelere yönelik standart kelime listelerinin hazırlanabilmesi için daha fazla sayıda okuma kitabı üzerinde sıklık çalışması yapılmasına ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaçla yapılan bu çalışmada yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan “Türkçenin Sesi Yunus Emre C1-C2” kitabının söz varlığı unsurlarını ve bunların kullanım sıklıklarını tespit etmek hedeflenmiştir. Çalışmanın yöntemi olarak nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. İncelenen kitaptaki söz varlığı unsurlarına ait veriler doküman analizi ile toplanmıştır. CİBAKAYA 2.0 programı ile söz varlığının kullanım sıklıkları belirlenmiştir. Microsoft Excel programı aracılığıyla söz varlığı unsurları kelime, ikileme, atasözü ve deyim olmak üzere gruplandırılmıştır. Elde edilen veriler tablolar hâlinde sunulmuştur. Çalışmanın sonucunda incelenen kitapta en fazla kelimelere (isim, fiil) yer verildiği, ikileme ve deyimlerin ise az miktarda kullanıldığı görülmüştür. Bununla birlikte incelenen kitapta atasözlerine ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe eğitimi; kelime öğretimi; kelime sıklığı; okuma kitabı; Türkçenin sesi Yunus Emre

Vocabulary Elements In The Reading Book “The Voice Of Turkish Yunus Emre (C1-C2)”

¹ Bu çalışma 16 Aralık 2022 tarihlerinde FSMVU Eğitimde Mükemmeliyet Araştırmaları Kongresi’nde (EMAK-2022) sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş hâlidir.

² Doç. Dr., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD, İstanbul-Türkiye, ggocen@fsm.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7552-8406

³ Yüksek lisans öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yabancılara Türkçe Öğretimi Programı, İstanbul-Türkiye, seyma.yalcin@stu.fsm.edu.tr, ORCID: 0009-0008-3230-8065

Abstract

The most basic element of a language for listening, speaking, reading and writing are words. People convey their feelings and thoughts through words; they communicate with others. In foreign language teaching, learners must have the vocabulary of the target language in order to have an effective understanding and expression skills. As in foreign language teaching, the process of improving the vocabulary of learners in teaching Turkish as a foreign language begins with the teaching of the most frequently used words in the language. Frequently used words are transferred to learners through textbooks and workbooks. However, the best examples of frequently used words are found in reading books. Learners can develop their vocabulary by randomly reading reading books. In this context, it is important that reading books prepared for learners of Turkish as a foreign language are prepared with the most frequently used words in the language. When the studies in the literature are examined with this importance, it is seen that frequency studies are also carried out for the words in the reading books prepared for those who learn Turkish as a foreign language, albeit less in number than in the textbooks. However, there is a need for frequency studies on more reading books in order to determine the words in the reading books and to prepare standard word lists for levels. In this study, which was made with this need, it was aimed to determine the vocabulary elements of the book "Turkish Voice Yunus Emre C1-C2" used in teaching Turkish to foreigners and their frequency of use. The case study, one of the qualitative research methods, was used as the method of the study. The data of the vocabulary elements in the examined book were collected by document analysis. The frequency of use of the vocabulary was determined with the CIBAKAYA 2.0 program. Vocabulary elements are grouped as words, reduplications, proverbs and idioms through the Microsoft Excel program. The data obtained are presented in tables. As a result of the study, it was seen that the most words (noun, verb) were included in the examined book, while reduplications and idioms were used sparingly. However, it has been determined that there is no place for proverbs in the examined book.

Keywords: Turkish education for foreigners; vocabulary teaching; word frequency; reading book; Yunus Emre the voice of Turkish

1. GİRİŞ

Dil hakkında farklı kaynaklarda pek çok tanıma rastlamak mümkündür. Dil Ergin'e (1976, s. 10) göre "Bütün bilgilerin ve ilimlerin müşterek vasıtası ve aleti dildir." şeklinde tanımlanırken Aksan'a (1995, s. 11) göre "Dil, bir anda düşünemeyeceğimiz kadar çok yönlü, değişik açılardan bakınca başka başka nitelikleri beliren, kimi sınırlarını bugün de çözemediğimiz büyüklüğüne sahip bir varlıktır." şeklinde ifade edilmiştir.

Bilim ve teknolojinin gelişmesi sonucu iletişim ve etkileşim tüm dünyada artış göstermiştir. Bunun sonucunda insanların birbirlerini anlayıp ortak bir dilde iletişim kurabilmesi artık bir ihtiyaç ve zorunluluk olmuştur. Günümüzde Türk dilinin de yabancılar tarafından öğrenilmeye ve iletişimde kullanılmaya başlandığı gözlemlenmiştir. Özellikle son dönemlerde yabancılar Türkçe öğretiminin dünyada ve Türkiye'de önem kazanmaya başladığı görülmektedir. Bunun sebepleri olarak Türkiye'nin ekonomik ve siyasi açıdan gelişmesi, Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Türk cumhuriyetlerinin kurulması, Ortadoğu'daki problemler, mülteciler ve geçici koruma kapsamındaki vatandaşlar, Türkiye'yi ve Türkçeyi tüm dünyada temsil eden Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı gibi kurumların kurulması ve bu kurumların faaliyetleri sayılabilir.

Dil öğretimi yapılırken dikkat edilmesi gereken belli başlı unsurlar vardır. Dil öğretiminde dilin temel kuralları aynı olmakla birlikte, ana dili olarak ve yabancı dil olarak öğretimi konusunda farklılıklar bulunmaktadır. Peçenek (2008, s. 68-72) "Chomsky'e göre doğal bir dil edinimi sistemiyle doğan çocuk, dil çözümlemesi için ön oluşuma sahiptir. Dil edinimi sistemi, öbek yapı kurallarını ya da temel evrensel dil ilkelerini içerir. Çocuk, bu sistem ile dil girdisi üzerinde işlem yapma ve o dilde bulunan kurallara dayanarak varsayımlar oluşturma olanağı bulur." diyerek dili, ana dili olarak öğrenenlerin dili edinip kuralları öğrenmeye ihtiyaç duymayacağını, yabancı dil olarak öğrenenlerin ise o dili tüm yönleriyle öğrenip kullanmaları gerektiğini ifade etmiştir. Durmuş (2013, s. 16) yabancı dili, belirli bir ülkedeki veya bölgedeki halkın büyük bölümünün ana dili olmayan, okullarda eğitim aracı olarak kullanılmayan, günlük iletişimde yer almayan dil olarak açıklamaktadır. Bu sebeple öğrenciler hedef dilin kurallarını öğrenmek zorundadırlar.

Dilin kurallarını öğrenmeye başlamadan önce hedef dilin kelimelerini tanımak, öğrenmek gerekmektedir. Dilin yapı taşlarını oluşturan kelimeler, dil öğretiminin esas unsurlarını oluşturmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak

öğretiminde de öğretilecek kelimelerin yapısı, anlamı ve kullanımına göre kelimelerin öğretimine hangi öncelikle başlanacağına belirlenmesi önemli bir konudur. Tüfekçioğlu'nun (2016, s. 283) belirttiği gibi kelime öğretiminin kapsamı aslında dil derslerinin genel çerçevesini de belirlemektedir. Bu bakımdan kelime öğretimi yapılırken hangi seviyede hangi kelimenin kullanılacağı ve temel becerilerin öğretiminde kullanılan materyallerin hangi kelimelerden oluşacağı gibi sorulara cevap aranmalıdır.

Söz varlığını belirlemek ve hangi kelimelerin öncelikli olarak öğretiminin daha uygun olacağına karar vermek için kelime sıklığı çalışmalarının yapılması önemlidir. Göçen ve Aydın'a (2021, s. 96) göre "Kelime sıklığı çalışmaları, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde rehber niteliği taşımaktadır. Sıklığı yüksek olan kelime, aynı zamanda dil öğrencisinin karşılaşma ihtimalinin en yüksek olduğu kelimedir." Bununla birlikte zaman içerisinde farklı sebeplerle dilde kullanılan kelimelerin kullanım sıklıkları da değişiklik gösterebilmektedir. Bu sebeple Aydın (2015, s. 210) "Metinler hazırlanırken kelime sıklığı ve söz varlığı çalışmalarının belirli aralıklarla tekrarlanmasına ihtiyaç vardır. Çünkü dil canlı bir varlıktır ve gelişen teknoloji ile birlikte kelime dağarcığı da değişmekte, gelişmektedir." diyerek kelime sıklığı çalışmalarının değişen ve gelişen yaşam koşullarına göre sürekli olarak güncellenmesi gerektiğinin önemini vurgulamıştır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde öğrenenlere sunulan materyaller ve materyallerin içeriği de oldukça önemlidir. Öğrenenlere, öğrenme ihtiyaçlarını karşılayabilecek içeriklere sahip materyaller sunabilmek, öğretim açısından gereklidir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde kullanılan materyallerde, en çok dikkat edilmesi gereken konulardan birisi ise materyallerde yer alan söz varlığı unsurlarıdır. Barın'a (2003, s. 312) göre Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan materyallerin Türkçenin söz varlığında sık kullanılan kelimelere göre hazırlanması gerekmektedir. Bu bağlamda Türkçeye yönelik kelime sıklığı araştırmalarının yapılması önemli bir ihtiyaçtır.

Alanyazına bakıldığında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kelime sıklığına yönelik çeşitli çalışmaların yapıldığı görülmektedir (Arslan, 2014; Aydın ve Açık, 2017; Bağcı ve Özdemir, 2021; Bozkurt, 2015; Çiriş ve Arslan, 2021; Çınar ve İnce, 2015; Çiçek, 2015; Göçen ve Buluş, 2022; Göçen ve İleri, 2022; Hayran, 2019; Kılıç, 2017; Özcan ve Dağ Tarcan, 2020; Özdemirel, 2017; Serin, 2017; Zenci, 2021). Bu araştırmalar incelendiğinde kelime sıklığı çalışmalarının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış ders kitaplarına yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

Göçen ve Çakır'ın (2022, s. 191) da belirttiği gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde önemli bir yere sahip olan okuma kitapları üzerinde de daha az sayıda da olsa kelime sıklığı çalışmaları (Aydın, 2015; Göçen ve Aydın, 2021; Göçen ve Çakır, 2022; Göçen ve Çiçek, 2022; Göçen ve Erişik, 2021; Göçen, Karabulut, Yıldız Memiş ve Darama, 2020) yapılmıştır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanan okuma kitapları üzerinde yapılan sıklık çalışmaları kapsamında Aydın (2015) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarındaki; Göçen, Karabulut, Yıldız Memiş ve Darama (2020) Erdem Yayınları tarafından Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış 8 okuma kitabındaki; Göçen ve Aydın (2021) Yunus Emre Enstitüsü'nün yayımladığı A1-A2 seviyesi Çocuk Hikâyeleri dizisindeki 14 okuma kitabındaki; Göçen ve Erişik (2021) Türkçenin Sesi Yunus Emre (A1-A2) okuma kitabındaki; Göçen ve Çakır (2022) Yenisey C1+ okuma kitabındaki; Göçen ve Çiçek (2022) Salih Hikâye Seti'nde yer alan 10 okuma kitabındaki söz varlığı unsurlarını incelemiştir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ders kitapları, dil bilgisi öğretimi açısından önemli bir yere sahiptir. Ancak yalnızca ders kitaplarındaki sınırlı metin sayısı ile söz varlığını geliştirmek yeterli olmamaktadır. Okuma kitapları, ders kitaplarının oluşturduğu metin açığını ve hedef söz varlığı kullanımını kapatmaktadır. Okuma kitapları söz varlığı kullanımını örnekleyerek rastlantısal kelime öğretimini desteklemektedir. Bu bağlamda okuma kitaplarının öğrencilere söz varlığı kazandırmada önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Çangal'ın (2021, s. 199) da belirttiği gibi "Bireyler tarafından hazırlanan ders materyallerinin yanı sıra kurumlar tarafından hazırlanan yardımcı kaynaklar da dil öğrenme hedeflerine ulaşmada önem arz etmektedir." Bu bakımdan Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış okuma kitapları üzerinde daha fazla sayıda kelime sıklığı araştırmasının yapılması önemlidir.

Araştırma kapsamında sözü edilen ihtiyaç ve önemden hareketle yapılan çalışmada "Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış Türkçe okuma kitaplarında yer alan söz varlığı unsurları nelerdir?" sorusundan hareketle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış okuma kitaplarında yer alan söz varlığı

unsurlarının neler olduğunu ve bunların kullanım sıklıklarını tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaçla yapılan çalışmada 5 soruya cevap aranmıştır:

1. İncelenen okuma kitabında kullanılan toplam ve farklı kelime, ikileme, deyim ve atasözü sayısı nedir?
2. İncelenen okuma kitabında sıklıkla yer alan kelimeler hangileridir?
3. İncelenen okuma kitabında sıklıkla yer alan ikilemeler hangileridir?
4. İncelenen okuma kitabında sıklıkla yer alan deyimler hangileridir?
5. İncelenen okuma kitabında sıklıkla yer alan atasözleri hangileridir?

Yapılan araştırmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış “Türkçenin Sesi Yunus Emre C1-C2” okuma kitabında yer alan kelime, deyim, ikileme ve atasözü gibi söz varlığı öğeleri kullanım sıklıklarıyla birlikte tespit edilmiştir. Bu tespit, yabancılar için Türkçe okuma kitabının kullanılması çalışmanın önemini yansıtmaktadır. Araştırmanın Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanındaki diğer çalışmalara, hedef söz varlığının belirlenmesinde ve hedef söz varlığının seviyelere ayrılmasında katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte araştırma sonuçlarının kelime öğretimi konusunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğretenlere de faydalı olacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli/Deseni

Yabancılar için hazırlanmış Türkçe okuma kitabındaki söz varlığı unsurlarını tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Bu çalışmada durum çalışmasının kullanılmasının sebebi okuma kitabındaki söz varlığının bulmak ve kullanım durumunu derinlemesine incelemektir.

2.2. Evren-Örneklem/Çalışma Grubu

Araştırmada Yunus Emre Enstitüsü tarafından Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanan “Türkçenin Sesi Yunus Emre” adlı okuma setindeki C1-C2 seviyesi kitabı incelenmiş ve kitaptaki söz varlığı öğeleri tespit edilmiştir. Okuma metni, etkinlikler ve cevaplardan oluşan kitap, toplamda 43 sayfadır. Kitaptaki metin; hikâye türünde, büyük Anadolu mutasavvıfı Yunus Emre'nin hayatı ve düşüncesiyle birleştirilip okuyucuların yeni kelimeler öğreneceği bir biçimde oluşturulmuştur.

2.3. Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Aracı

Çalışma için öncelikle çalışmada kullanılacak olan okuma kitabı tespit edilip temin edilmiştir. Ardından okuma kitabı dijital ortama aktarılmıştır.

Okuma kitabında yer alan söz varlığına yönelik kelimeler, doküman analizi ile toplanmıştır. Doküman analizi, belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır (Karasar, 2005). Araştırma konusu hakkında diğer kişi ya da kurumlar tarafından yazılmış, hazırlanmış ya da yaratılmış çeşitli yazı, belge, yapım veya kalıntının toplanması ve incelenmesi doküman analizi olarak kabul edilmektedir (Seyidoğlu, 2016).

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında seçilen okuma kitabındaki söz varlığı unsurlarının neler olduğu içerik analizi ile tespit edilmiştir. Tespit edilen söz varlığı unsurlarının kullanım sıklıkları betimsel bir şekilde sunulmuştur.

Araştırma kapsamında kelimelerin kullanım sıklıklarının tespit edilebilmesi için CİBAKAYA 2.0 programı kullanılmıştır. Program kullanılmadan önce okuma kitabında yer alan kelimeler üzerinde Göçen'in (2016) çalışmasından hareketle şu işlemler gerçekleştirilmiştir:

1. Metnin Word hâline getirilmesi
2. İnceleme alanına dâhil olmayan kısımların silinmesi (sayfa numaraları, kitap ismi, alıştırma numaraları, resimler)
3. Özel isimlerin metinden silinmesi
4. Kısaltmaların açılmış hâliyle yazılması, bu ifadelerin “+” işaretiyle birleştirilmesi
5. Sayıların yazılı hâle getirilmesi (basamak sayıları), sayıların “+” işaretiyle birleştirilmesi

6. Tarih ifadelerinin “+” işaretiyle birleştirilmesi
7. Sözcüklerden çekim eklerinin silinmesi
8. Fiillerden kişi ve olumsuzluk ekinin, zarf-fiil ve sıfat-fiil yapan eklerin silinmesi ile fiillerin sonuna “-” işaretinin konulması
9. Birleşik isimlerin, birleşik fiillerin, ikilemelerin, deyimlerin, atasözlerinin kalıp olarak ele alınması ve “+” işaretiyle birleştirilmesi
10. Düzeltme ekinin kaldırılması ve anlamın sözcüğün yanına “+” işaretiyle yazılması (hala+insan, hala+zaman)
11. “DA” ve “ml” ekinin tek bir biçiminin yazılması
12. Hem ... hem gibi bağlaçların birleştirilmesi

Araştırma kapsamında incelenen kitapta yer alan söz varlığı unsurları üzerinde yapılan işlemlerden sonra söz varlığı unsurlarının kullanım sıklıkları CİBAKAYA 2.0 programı ile tespit edilmiştir. Söz varlığı unsurlarının farklı kelime türlerine ayrılması ve elde edilen verilerin tablolar hâlinde sunulması için Microsoft Excel programı kullanılmıştır. İncelenen kitapta yer alan söz varlığı unsurlarının sayısı, söz varlığı unsurlarının neler olduğu ve bunların kullanım sıklıkları tablolar hâlinde bulgular bölümünde sunulmuştur.

2.5. Araştırma ve Yayın Etiği

Yapılan çalışmada “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*”nde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin “*Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler*” başlıklı 2. bölümünde belirtilen eylemlerden de hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

2.5.1. Etik kurul izni

Bu araştırma etik kurul izni gerektirmemektedir.

3. BULGULAR

3.1. İncelenen Okuma Kitabında Kullanılan Toplam ve Farklı Kelime, İkileme, Deyim ve Atasözü Sayısına Yönelik Bulgular ve Yorum

Bu bölümde incelenen okuma kitabındaki toplam ve farklı kelime, ikileme, deyim ve atasözü sayısı sunulmuştur. Bu sayılar Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. İncelenen Metinde Kullanılan Toplam ve Farklı Kelime, İkileme, Deyim, Atasözü Sayısı

Tür	Toplam	Farklı	Kelime Kat Sayısı (Farklı/Toplam)
Kelime	2859	716	0,250
İkileme	17	13	0,764
Deyim	31	17	0,548
Atasözü	0	0	0
Toplam	2907	746	0,256

Tablo 1’e göre incelenen kitapta toplam 2907 söz varlığı unsurunun yer aldığı ve bunların 746’sının birbirinden farklı olduğu görülmektedir.

İncelenen kitapta toplam 2859 kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin içinde 716 farklı kelime kullanılmıştır. Tabloya bakıldığında kitaptaki 17 farklı deyim toplamda 31 kez tekrar ettiği görülmektedir. Kitapta 13 farklı ikileme toplamda 17 kez tekrar ederken atasözleri ise kitapta yer almamıştır. Bu sonuçlardan hareketle incelenen kitaplarda sırasıyla en fazla kelimelere, deyimlere ve ikilemelere yer verildiği ve atasözlerine ise hiç yer verilmediği görülmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için hazırlanan “*Türkçenin Sesi Yunus Emre C1-C2*” okuma kitabında yer alan farklı söz varlığı unsurlarının sayısının toplam söz varlığı unsurlarının sayısına bölünmesiyle elde edilen kelime kat sayısı 0,256’dır. Bu sonuç 1’e yakınsa söz varlığı unsurlarının kullanımında tekrar yok, 0’a yakınsa söz varlığı unsurlarının kullanımında tekrar var anlamına gelmektedir. Buna göre okuma kitabında yer alan söz varlığı unsurlarının kendi içerisinde tekrar ettiği anlaşılmaktadır. İncelenen okuma kitabının C1-C2 seviyesi olduğu göz önünde bulundurulduğunda kelime dağarcığının artması bakımından öğrencilerin söz varlığı unsurlarının tekrarları yerine farklı kullanımlarını görmeye daha çok ihtiyaç duydukları söylenebilir.

Farklı kelimelerin toplam kelime sayısına bölümü ile elde edilen kelime kat sayısı 0,250'dir. Buradan hareketle kitapta yer alan farklı kelimelerin, toplam kelimeler içinde diğer kelime türlerine göre daha çok tekrar ettiği söylenebilir. Tekrar, kelimelerin öğrenilmesini kolaylaştırıcı bir unsur olsa da C1-C2 seviyesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin farklı kelimelerle karşılaşması beklenmektedir.

Söz varlığı unsurlarının kelime kat sayısı incelendiğinde 0,764 ile ikilemelerin en yüksek kelime kat sayısına sahip olduğu görülmektedir. İkilemelerin kat sayı oranı, kitapta yer alan ikilemelerin farklı kullanımının yüksek olduğunu göstermektedir. İncelenen okuma kitabının C1-C2 seviyesi olduğu göz önünde bulundurulduğunda kullanılan bu farklı ikilemelerin öğrencilerin söz varlıklarını zenginleştireceği söylenebilir.

Farklı deyimlerin toplam deyim sayısına bölümü ile elde edilen deyim kat sayısı incelendiğinde ise deyimlerin kat sayısının 0,548 olduğu görülmektedir. Buna göre kitapta yer alan deyimlerin yarısının farklı deyimlerden oluştuğu, kitaplarda yer alan deyimlerin yarı yarıya tekrar ettiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda incelenen kitapta C1-C2 seviyesinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin hem farklı deyimleri görebilecekleri hem de az da olsa bu deyimlerin tekrarlarına rastlayarak daha hızlı bir şekilde deyimleri öğrenebilecekleri düşünülebilir.

Araştırma kapsamında seçilen ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanan "Türkçenin Sesi Yunus Emre C1-C2" okuma kitabında yapılan inceleme sonucunda kitapta atasözlerine yer verilmediği görülmüştür. Türk dilinin zenginliğini ve kültürünü yansıtan atasözleri C1-C2 seviyesi öğrencileri için uygun ve etkileyici bir anlatım için ihtiyaç duyulan önemli söz varlığı öğeleridir. Buradan hareketle hazırlanan kitaplarda atasözlerine de yer verilebileceği söylenebilir.

3.2. İncelenen Okuma Kitabında Sıklıkla Yer Alan Kelimelere Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırma kapsamında seçilen okuma kitabında yer alan kelimeler ve kullanım sıklıkları Ek 1'de sunulmaktadır. Bu bölümde ise incelenen okuma kitabında en sık kullanılan ilk 50 kelime Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. İncelenen Kitapta En Sık Kullanılan İlk 50 Kelime

Kelime	<i>f</i>	Kelime	<i>f</i>
bir	101	zaman	18
de	68	ama	17
ve	59	derviş	17
bu	51	gün	17
o	48	var	17
ol-	46	git-	15
ben	40	gönül	15
de-	37	şiiir	15
insan	35	için	14
aşk	33	nefes	14
i-	30	bul-	13
sen	30	daha	13
yunus	26	Hacı Bektaş Veli	13
iste-	25	yer	13
ne	23	ayna	12
şey	23	buğday	12
yol	23	doğru	12
gel-	22	ile	12
mi	21	anlam	11
sonra	21	aşağı	11
al-	20	bak-	11
değil	20	bana	11
kapı	20	bil-	11
kendi	20	düşün-	11
çok	18	eğri	11

Tablo 2’de araştırma kapsamında incelenen kitaplarda en sık kullanılan ilk 50 kelimeye yer verilmiştir. Kitapta en sık kullanılan ilk 15 kelime şöyledir: *bir, de, ve, bu, o, ol-, ben, de-, insan, aşk, i-, sen, Yunus, iste-, ne*. İncelenen kitapta en sık kullanılan ilk 15 kelime içerisinde 11 isim soylu kelime ve 4 fiil vardır. İsim soylu kelimelerin fiillere oranla kullanım sıklığının daha fazla olduğu görülmektedir. Kitapta en sık tekrar eden kelimeler arasında “insan, aşk, Yunus, yol, kapı” gibi kelimelerin görülmesi, kitabın tasavvufi bir hikâye etrafında şekillenmesinden kaynaklı beklenen bir durumdur.

3.3. İncelenen Okuma Kitabında Sıklıkla Yer Alan İkilemelere Yönelik Bulgular ve Yorum

İncelenen okuma kitabında sıklıkla yer alan ikilemeler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 2. İncelenen Kitapta Kullanılan İkilemeler

İkileme	<i>f</i>
hem hem	3
alır almaz	2
ne ne	2
ağır ağır	1
atar atmaz	1
çıkır çıkmaz	1
ertele ertele	1
gider gitmez	1
iş güç	1
kendi kendi	1
nefes nefes	1
tek tek	1
yavaş yavaş	1
Toplam	17

Tablo 3’te incelenen kitapta yer alan 13 farklı ikilemenin kullanım sıklığı görülmektedir. Bu ikilemeler toplamda 17 kez kullanılmıştır. İncelenen kitapta en sık olarak “hem hem” ikilemesi 3 kez kullanılırken “alır almaz, ne ne” 2, “ağır ağır, atar atmaz, çıkar çıkmaz, ertele ertele, gider gitmez, iş güç, kendi kendi, nefes nefes, tek tek, yavaş yavaş” ikilemeleri ise birer kez kullanılmıştır.

3.4. İncelenen Okuma Kitabında Sıklıkla Yer Alan Deyimlere Yönelik Bulgular ve Yorum

İncelenen okuma kitabında sıklıkla yer alan deyimler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 3. İncelenen Metinde Kullanılan Deyimler

Deyimler	<i>f</i>
fark etmek	4
davet etmek	3
gözü takılmak	3
konuk olmak	3
yola koyulmak	3
gözleri yerinden fırlamak	2
karar vermek	2
ucundan tutmak	2
fal taşı gibi	1
geri çevirmek	1
kafa dinlemek	1
peşinde gitmek	1
pişmanlık duymak	1
uzak kalmak	1
var olmak	1
yola çıkmak	1

zarar vermek	1
Toplam	31

Tablo 4’te incelenen kitapta yer alan 17 farklı deyim’in kullanım sıklığı görülmektedir. Bu deyimler toplamda 31 kez kullanılmıştır. “Fark etmek” 4 tekrarla en sık kullanılan deyimdir. “Davet etmek, gözü takılmak, konuk olmak, yola koyulmak” 3 kez; “gözleri yerinden fırlamak, karar vermek, ucundan tutmak” 2 kez kullanılırken “fal taşı gibi, geri çevirmek, kafa dinlemek, peşinde gitmek, pişmanlık duymak, uzak kalmak, var olmak, yola çıkmak, zarar vermek” deyimleri, 1 kez kullanılarak sıklıkları en az olan deyimler olmuştur.

3.5. İncelenen Okuma Kitabında Sıklıkla Yer Alan Atasözlerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırma kapsamında incelenen “Türkçenin Sesi Yunus Emre C1-C2” okuma kitabında atasözlerine yer verilmediği tespit edilmiştir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış okuma kitaplarında yer alan kelimelerin kullanım sıklıklarını tespit etmek amacıyla yapılan araştırmanın sonucunda “Türkçenin Sesi Yunus Emre C1-C2” okuma kitabında yer alan söz varlığı unsurları ve bunların kullanım sıklıkları tespit edilmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda incelenen okuma kitabı söz varlığı unsurlarının sayısı bakımından değerlendirildiğinde okuma kitabında en fazla kelimelere sonrasında sırasıyla ikilemelere ve deyimlere yer verildiği görülmüştür. İncelenen metinde atasözlerine ise rastlanmamıştır. Metinleri oluşturan temel unsurların isimler ve fiiller olduğu düşünüldüğünde kelimelerin çok sayıda olması beklenen bir sonuçtur. Elde edilen sonuçlar Göçen ve Erişik’in (2021) “Türkçenin Sesi Yunus Emre A1-A2” okuma kitabındaki söz varlığı unsurları üzerine yaptıkları araştırma ile karşılaştırıldığında da benzer bir sonuçla karşılaşmaktadır. Bununla birlikte A1-A2 seviyesinde atasözlerinin kullanılmaması durumuna karşılık C1-C2 seviyesi okuma kitaplarında atasözlerinin yer alması beklenmektedir. Nitekim Göçen ve Çakır’ın (2022) yabancılar için hazırlanmış “Yenisey (C1+)” Türkçe okuma kitabı üzerine yaptıkları araştırma sonucunda da incelenen okuma kitabında sırasıyla kelimelere, ikilemelere, deyimlere ve atasözlerine yer verildiği görülmektedir.

İncelenen okuma kitabında söz varlığı unsurlarının tekrar durumu incelendiğinde en çok tekrar eden söz varlığı unsurlarının sırasıyla kelimeler, deyimler ve ikilemeler olduğu görülmektedir. Okuma kitapları üzerine yapılan söz varlığı araştırmalarında da benzer bir sonuçla karşılaşmaktadır (Göçen ve Çakır, 2022; Göçen ve Erişik, 2021). Kelimelerin en çok tekrar eden söz varlığı unsurları olmasında diğer söz varlığı öğelerine göre metinlerde daha sık olarak kullanılmasının etkisi vardır.

Araştırma kapsamında incelenen okuma kitabında en sık kullanılan kelimeler “*bir, de, ve, bu, o, ol-, ben, de-, insan, aşk, i-, sen, yunus, iste-, ne*” kelimeleridir. Bu kelimeler içerisinde yer alan “ben, ve, bu, sen, da, bir” gibi kelimeler yazılı Türkçenin en sık kullanılan kelimeleridir (Göz, 2003). Bu nedenle bu kelimelerin yabancılar için hazırlanan Gazi, Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarında en sık kullanılan kelimeler olduğu Göçen’in (2016) araştırması incelendiğinde görülmektedir. İncelenen kitapta en sık tekrarlanan kelimeler arasında isim, zamir ve bağlaç gibi türler görülmektedir. Bu türler Açık’ın (2013, s. 11) belirttiği gibi dil öğrencilerinin, dildeki ihtiyaçlarını karşılamak için ilk öğrenmesi gereken kelime türlerinin önce isimler olması gerektiği bilgisiyle uyumludur.

İsimler yapısına göre değerlendirildiğinde incelenen okuma kitabında sırasıyla basit, türemiş ve az sayıda da olsa birleşik yapıda isimlerin yer aldığı görülmüştür. Okuma kitabındaki fiiller incelendiğinde de kitapta basit ve türemiş fiillerin çoğunlukta olduğu; birleşik fiillerin az sayıda olduğu ve bu az sayıdaki birleşik fiillerin de yardımcı eylemle kurulan birleşik fiiller ile kurallı birleşik fiillerden oluştuğu tespit edilmiştir. İncelenen okuma kitabının seviyesinin C1-C2 olduğu düşünüldüğünde daha fazla sayıda birleşik yapıda kelimelere yer verilebileceği söylenebilir.

Araştırma kapsamında incelenen okuma kitabında yer alan kelimelerin yeni kelimeler olma durumu incelendiğinde kitapta yer alan “müsamaha, dergâh, çitirdama, hürmetsizlik, kenetlenmek” gibi kelimelerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında en çok kullanılan Gazi, Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarında yer almayan kelimeler olduğu Göçen’in (2016) çalışmasının incelenmesiyle anlaşılmaktadır. Buna göre incelenen okuma kitabının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin kelime hazinesini zenginleştirecek nitelikte olduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında incelenen okuma kitabında en çok “*hem hem, alır almaz, ne ne, ağır ağır, atar atmaz, çıkar çıkmaz, ertele ertele, gider gitmez, iş güç, kendi kendi, nefes nefes, tek tek, yavaş yavaş*” ikilemelerinin olduğu görülmektedir. Göçen’in (2016, s. 351) Gazi, Hitit ve İstanbul yabancılar için Türkçe ders kitaplarını incelediği çalışmasında da ikilemelerin kitaplarda yer aldığı ve sıklıkla tekrar ettiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında okuma kitaplarında yer alan ikilemelerin türleri incelendiğinde sırasıyla aynı kelimenin tekrarıyla ve zarf fiil ile kurulan ikilemelerin kullanıldığı görülmektedir. İncelenen okuma kitabının seviyesinin C1-C2 olduğu düşünüldüğünde aynı kelimelerin tekrar edilmesi yoluyla oluşturulan ikilemeler yerine zıt anlamlı ya da biri anlamlı biri anlamsız kelimelerle kurulan ikilemelere daha çok sayıda yer verilebileceği söylenebilir.

Araştırma kapsamında incelenen okuma kitabında yer alan ikilemelerin yeni ikilemeler olma durumu incelendiğinde metinde yer alan “*atar atmaz, ertele ertele*” gibi ikilemelerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında en çok kullanılan Gazi, Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarında yer almayan ikilemeler olduğu Göçen’in (2016) çalışmasının incelenmesiyle anlaşılmaktadır. Buna göre incelenen okuma kitabının ikilemeler konusunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin kelime hazinesini zenginleştirecek nitelikte olduğu söylenebilir.

İncelenen okuma kitabında sıklıkla kullanılan deyimler “*fark etmek, davet etmek, gözü takılmak, konuk olmak, yola koyulmak, gözleri yerinden fırlamak, karar vermek, ucundan tutmak, fal taşı gibi, geri çevirmek, kafa dinlemek, peşinde gitmek, pişmanlık duymak, uzak kalmak, var olmak, yola çıkmak, zarar vermek*” deyimleridir.

Araştırma kapsamında okuma kitaplarında yer alan deyimlerin türleri incelendiğinde mecaz anlamlı kullanılan deyimlerin sayısının, gerçek anlamlı kullanılan deyimlere göre fazla olduğu tespit edilmiştir. İncelenen okuma kitabının C1-C2 seviyesi olduğu düşünüldüğünde bu beklenen bir durumdur. Bununla birlikte incelenen metinde kullanılan deyimlerin kısa kelime gruplarından oluştuğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen okuma kitabında atasözlerine rastlanmamıştır. Göçen ve Çiçek’e (2022, s. 89) göre atasözleri Türkçeyi temel seviyede öğrenenler için anlaşılması zor yapılardır. Bu sebeple temel seviye okuma kitaplarında yer almaması beklenen bir durumdur ancak orta ve ileri seviye okuma kitaplarında da karşılaşılabilir (Göçen, Karabulut, Yıldız Memiş ve Darama, 2020). İncelenen okuma kitabının seviyesinin C1-C2 olduğu düşünüldüğünde daha fazla sayıda atasözüne yer verilebileceği söylenebilir. Atasözleri, dilin ileri seviye öğrencilerinin kavrayabileceği kültürel kalıplar olduğundan nitelikli dil öğretiminin gerçekleşmesi için öğrencilere sunulması gereklidir.

5. ÖNERİLER

Yapılan çalışma sonucunda incelenen okuma kitabında sırasıyla kelimelerin, ikilemelerin, deyimlerin yer aldığı; bunların diğer kaynaklarda da sıklıkla kullanılan kelimelerden oluştuğu ve öğrencilerin dil seviyelerine uygun bir şekilde seçildiği sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen kitapta atasözlerine yer verilmediği görülmektedir. Atasözlerinin aynı zamanda kültür aktarımına da katkı sağladığı göz önünde bulundurulursa incelenen C1-C2 seviyesi okuma kitabında atasözlerinden de yararlanılması gerektiği söylenebilir.

Yapılan araştırma kapsamında incelenen okuma kitabından elde edilen sonuçlara göre Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere kelime, ikileme ve deyim türlerinde yeni söz varlığı unsurları kazandırarak öğrencilerin kelime hazinesinin zenginleştirilmesi konusunda incelenen okuma kitabı katkı sağlar niteliktedir. Bu bağlamda okuma kitabı öğrencilere okumaları için tavsiye edilebilir.

6. BEYAN

Araştırma ve Yayın Etiği: Yapılan çalışmada “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*”nde uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin “*Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler*” başlıklı 2. bölümünde belirtilen eylemlerden de hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni Beyanı: Bu araştırma etik kurul izni gerektirmemektedir.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı: 1. yazar katkı oranı: %50 (problemin açıklanması, araştırma yönteminin seçilmesi, verilerin analizi, tartışma ve sonuç) 2. yazar katkı oranı: %50 (literatür incelemesi, problemin açıklanması, verilerin toplanması, verilerin analizi, bulgular, tartışma ve sonuç)

Çıkar Çatışması Beyanı: Araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı: Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

---

7. KAYNAKÇA

- Açık, F. (2013). *Temel Türkçe (A 1/ A 2) için söz dağarcığı tespit denemesi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aksan, D. (1995). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dil bilim*. Ankara: TDK Yayınları.
- Arslan, N. (2014). *Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında söz varlığı unsurlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Aydın, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarındaki kelime sıklığı ve seviyelere göre sözcük hazinesi çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, M., & Açık, F. (2017). TÖMER kitaplarındaki kelime varlığı. *International Journal of Language Academy*, 5(1), 337-348.
- Bağcı, H., & Özdemir, A. (2021). A1 ve A2 seviyesi ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin söz varlığı açısından incelenmesi (Gazi Üniversitesi TÖMER örneği). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 60, 385-407.
- Barın, E. (2003). Yabancılara Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi. *Tübar*, (13), 311-317.
- Bozkurt, B. (2015). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde orta seviye (B1-B2 düzeyi) hedef sözcük belirleme çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çangal, Ö. (2021). Yabancılara Türkçe öğretiminde yardımcı kaynaklardan yararlanma: Türkçenin Sesi Yunus Emre örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(Yunus Emre Özel Sayısı), 198-211.
- Çınar, İ., & İnce, B. (2015). Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarındaki söz varlığına derlem temelli bir bakış. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(1), 198-209.
- Çiçek, M. (2015). Avrupa dil programı sözcük setleri ile yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarındaki sözcüklerin karşılaştırılması: Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti A1 ders kitabı örneği. *International Journal of Language Academy*, 3(2), 216-231.
- Çiriş, M., & Arslan, M. (2021). Ortak Avrupa Dil Referansı bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Yağmur ders kitaplarının kelime sıklığı açısından incelenmesi. *Journal of Research In Turkic Languages*, 3(2), 51-61.
- Durmuş, M. (2013). Dil ve dünya dilleri. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Yabancılara Türkçe öğretimi el kitabı (ss. 16)*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Ergin, M. (1976). *Türk Dili dersleri I*. Millî Eğitim Bakanlığı Devlet Kitapları, İstanbul.
- Göçen, G. (2016). *Yabancılar için hazırlanan Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki söz varlığı*. Yayınlanmamış doktora tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Göçen, G., & Aydın, E. (2021). *Yabancılar için hazırlanmış Türkçe okuma kitaplarındaki söz varlığı: Çocuk Hikâyeleri Dizisi A1-A2 örneği*. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi, 4(1), 93-126.
- Göçen, G., & Buluş, F. (2022). Yabancılar için “Hayat Boyu Türkçe” ders kitaplarında yer alan söz varlığı unsurları. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, (Ö1), 70-87.
- Göçen, G., & Çakır, G. (2022). Yabancılar için hazırlanmış “Yenisey (c1+)” Türkçe okuma kitabında yer alan söz varlığı öğeleri. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, (Ö1), 189-225.
- Göçen, G., & Çiçek, M. (2022). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış “Salih Hikâye Seti”nde yer alan söz varlığı unsurları. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, 3(2), 82-96.
- Göçen, G., & Erişik, H. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe okuma kitaplarında yer alan söz varlığı unsurları: Türkçenin sesi Yunus Emre örneği (A1-A2). M. Ü. Öztürk (Ed.), 2. *Eğitim araştırmaları kongresi: Dijitalleşen dünyada eğitim ve insan, tam metin bildiri kitabı (ss. 177-194)*. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Yayınları.

- Göçen, G., & İleri, A. (2022). Yabancı öğrenciler için Türkçe çalışma kitaplarındaki söz varlığı unsurları. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, (Ö1), 226-246.
- Göçen, G., Karabulut, G., Yıldız Memiş, N., & Darama, M. (2020). Yabancılar için Türkçe okuma kitaplarında yer alan ikileme, deyim ve atasözlerinin kullanım sıklığı ve seviyelere göre dağılımı. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 8(2), 112-142.
- Göz, İ. (2003). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Hayran, T. (2019). *Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında söz varlığına yönelik bir inceleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, T. (2017). *Yedi İklim Türkçe ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe öğretim setlerindeki fiilimsilerin kullanım sıklığının belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Özcan, E., & Dağ Tarcan, Ö. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki okuma metinlerinde yer alan sözcüklerin sıklık görünüşleri. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 72-80.
- Özdamar, K. (2017). *Modern bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nisan Kitabevi.
- Özdemirel, A. Y. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce ders kitaplarındaki sözcüklerin kullanım sıklığı bağlamında değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Peçenek, D. (2008). Yabancı dil öğretiminde dilbilgisi. *Dil Dergisi*, 141, 67-84
- Serin, N. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanmış ders kitapları ile bu kitapları kullanan öğrencilerin söz varlığının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Seyidoğlu, H. (2016). *Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı (11. Basım)*. İstanbul: Güzem Can Yayınları.
- Tüfekçioğlu, B. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük öğretimi. F. Yıldırım ve B. Tüfekçioğlu (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar, yöntemler, beceriler, uygulamalar* (ss. 283). Ankara: Pegem Yayınları.
- Zenci, S. Ç. (2021). İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim setindeki sözcük listelerinin değerlendirilmesi. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4(2021 Yunus Emre ve Türkçe Yılı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Sayısı), 1-14.

8. EXTENDED ABSTRACT

It is important to carry out word frequency studies in order to determine the vocabulary and decide which words will be more appropriate to teach first. According to Göçen and Aydın (2021, p. 96), "Word frequency studies are a guide in teaching Turkish as a foreign language. The word with the highest frequency is also the word the language learner is most likely to encounter." However, the frequency of use of the words used in the language for different reasons may vary over time. For this reason, Aydın (2015, p. 210) states that "While preparing texts, there is a need to repeat word frequency and vocabulary studies at regular intervals. Because language is a living entity and with the developing technology, the vocabulary is also changing and developing." He emphasized the importance of constantly updating word frequency changing and developing living studies according to conditions.

In teaching Turkish as a foreign language, the materials presented to learners and the content of the materials are also very important. It is essential for teaching to be able to provide learners with materials with content that can meet their learning needs. One of the most important issues in the materials used in the process of teaching Turkish as a foreign language is the vocabulary elements in the materials. According to Barın (2003, p. 312), the materials used in teaching Turkish as a foreign language should be prepared according to frequently used words in Turkish vocabulary. In this context, it is an important need to conduct word frequency research on Turkish.

Textbooks have an important place in teaching Turkish as a foreign language in terms of grammar teaching. However, it is not enough to improve the vocabulary with the limited number of texts in the textbooks. Reading books fill the text gap created by textbooks and the use of target vocabulary. Reading books support incidental vocabulary teaching by exemplifying the use of vocabulary. In this context, it is known that reading books have an important place in helping learners acquire vocabulary. As Çangal (2021, p. 199) states, "In addition to the course materials prepared by individuals, supplementary resources prepared by institutions are also important in achieving language learning goals." In this respect, it is important to conduct more word frequency research on reading books prepared for learners of Turkish as a foreign language.

Based on the need and importance mentioned within the scope of the research, the study "What are the vocabulary elements in the Turkish reading books prepared for those who learn Turkish as a foreign language?" Based on the question, it is aimed to determine what the vocabulary elements in the reading books prepared for learners of Turkish as a foreign language are and their frequency of use. In this study, answers were sought for 5 questions:

1. What is the total and different number of words, reduplications, idioms and proverbs used in the reading book examined?
2. Which words are frequently used in the reading book examined?
3. Which reduplications are frequently found in the reading book examined?
4. Which idioms are frequently used in the reading book examined?
5. What are the proverbs that are frequently included in the reading book examined?

In this study, which was carried out to determine the vocabulary elements in the Turkish reading book prepared for foreigners, a case study, one of the qualitative research designs, was used. In the research, the C1-C2 level book in the reading set called "The Voice of Turkish Yunus Emre" prepared by Yunus Emre Institute for learners of Turkish as a foreign language was examined and the vocabulary items in the book were determined. Vocabulary-related words in the reading book were collected by document analysis. The vocabulary elements in the selected reading book within the scope of the research were determined by content analysis. The frequency of use identified vocabulary elements is presented in a descriptive way. CIBAKAYA 2.0 program was used to determine the frequency of use of words within the scope of the research. The number of vocabulary elements in the examined book, what the vocabulary elements are and their frequency of use are presented in the findings section in tables.

As a result of the research, when the reading book examined in terms of the number of vocabulary elements was evaluated, it was seen that the most words were included in the reading book, followed by reduplications and idioms, respectively. Proverbs were not found in the analyzed text.

According to the results obtained from the reading book examined within the scope of the research, the reading book examined contributes to the enrichment of the learners' vocabulary by providing new vocabulary elements in the types of words, reduplication and idioms to those who learn Turkish as a foreign language. In this context, the reading book can be recommended for learners to read.

9. EKLER

EK 1. İncelenen Kitapta Kullanılan Kelimeler

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
bir	101	kitap	11	yaz-	7
de	68	odun	11	yüz	7
ve	59	oku-	11	anla-	6
bu	51	orada	11	anlat-	6
o	48	önce	11	aşk olsun	6
ol-	46	yan	11	başla-	6
ben	40	aç-	10	bunlar	6
de-	37	ara	10	göz	6
insan	35	cep	10	hiçbir	6
aşk	33	cevap	10	içeri	6
i-	30	dur-	10	işte	6
sen	30	gibi	10	peki	6
yunus	26	sözcük	10	rüya	6
iste-	25	yap-	10	sana	6
ne	23	biz	9	sev-	6
şey	23	dergah	9	son	6
yol	23	gör-	9	soru	6
gel-	22	hiç	9	ver-	6
mi	21	ki	9	yani	6
sonra	21	metin	9	yeniden	6
al-	20	onlar	9	adam	5
değil	20	söyle-	9	artık	5
kapı	20	yüzyıl	9	bekle-	5
kendi	20	başka	8	biraz	5
çok	18	duy-	8	bulun-	5
zaman	18	ev	8	bütün	5
ama	17	geç-	8	can	5
derviş	17	her	8	değiş-	5
gün	17	iş	8	devam et-	5
var	17	iyi	8	dışarı	5
git-	15	kelime	8	dil	5
gönül	15	mum	8	dost	5
şiiir	15	nasıl	8	el	5
için	14	öl-	8	evet	5
nefes	14	yak-	8	gerçek	5
bul-	13	yok	8	kar	5
daha	13	ad	7	nehir	5
Hacı Bektaş	13	bağ	7	şu	5
Veli		bile	7	tabii	5
yer	13	bura	7	tane	5
ayna	12	cümle	7	vakit	5
buğday	12	gir-	7	yaşa-	5
doğru	12	hayır	7	yıl	5
ile	12	hep	7	bazen	4
anlam	11	hisset-	7	bırak-	4
aşağı	11	izin	7	bilgin	4
bak-	11	neden	7	birçok	4
bana	11	saat	7	birkaç	4
bil-	11	sadece	7	doğruluk	4
düşün-	11	ses	7	dünya	4
eğri	11	sevgi	7	eser	4
kadar	11	süre	7	eşya	4
kal-	11	uzun	7	güzellik	4

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
haber	4	dağ evi	3	ay	2
hangi	4	demek	3	aynı	2
hikaye	4	derin	3	bolca	2
hoşgörü	4	dön-	3	böyle	2
huzur	4	düz	3	bunca	2
iç	4	en	3	çalış-	2
ifade	4	et-	3	çalışma	2
iki	4	fazla	3	dağ yolu	2
ilk	4	gece	3	dış	2
ise	4	genç	3	dinle-	2
kapat-	4	göre	3	dinlenmek	2
kez	4	güzel	3	doğ-	2
koy-	4	hala	3	doğa	2
mezar	4	hepsi	3	doldur-	2
okuma	4	herkes	3	dönem	2
otur-	4	ince	3	dört	2
ön	4	iş yeri	3	duvak	2
savaş	4	kalp	3	duymak	2
siz	4	kim	3	dün	2
sizce	4	kimse	3	düşünme	2
soba	4	kişi	3	düzeltil-	2
sor-	4	konu	3	eğrilik	2
sön-	4	koyul-	3	eksik	2
söz	4	kötü	3	elbette	2
su	4	kullanıl-	3	erken	2
şimdi	4	kurul-	3	etkili	2
şöyle	4	memleket	3	fark	2
taşı-	4	müdür	3	fırsat	2
tekrar	4	nasip	3	gelin	2
uygun	4	nokta	3	gez-	2
yazma	4	okumak	3	gidişat	2
Yunus Emre	4	ora	3	gitmek	2
yürek	4	Osmanlı	3	gönder-	2
açıl-	3	devleti		görebil-	2
ağaç	3	öyle	3	gülümse-	2
alim	3	öylece	3	güneş	2
anlama	3	sabah	3	güneşli	2
ara-	3	tanı-	3	habersiz	2
araba	3	topla-	3	hal	2
aşık	3	toprak	3	hava	2
at-	3	ulaş-	3	haydi	2
ayır-	3	uzak	3	hemen	2
ayrıl-	3	üç	3	huzurlu	2
az	3	yankı	3	ilgili	2
beden	3	yayıl-	3	inan-	2
bin	3	açlık	2	istek	2
birdenbire	3	aile	2	isten-	2
birlikte	3	akıl	2	kağıt	2
boşluk	3	altı	2	kalk-	2
çık-	3	amaç	2	kapa-	2
çıtırtı	3	ancak	2	karanlık	2
çünkü	3	anlatmak	2	karşı	2
dağ	3	asıl	2	karşılık	2

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
kenar	2	yakın	2	beton	1
kesik	2	yakış-	2	beylik	1
konuş-	2	yalnız	2	bırakmak	1
koş-	2	yan-	2	biçim	1
kulak	2	yangın	2	biçmek	1
kural	2	yanlış	2	bilgi	1
kuş	2	yanmak	2	bilgisayar	1
masa	2	yaraş-	2	bin-	1
merhamet	2	yeni	2	biri	1
nefes vermek	2	yeryüzü	2	birlik	1
nereden	2	yine	2	birtakım	1
nereye	2	yor-	2	boş	1
nice	2	yorgun	2	boy	1
normal	2	yüzden	2	boyunca	1
olay	2	zayıf	2	bölüm	1
olma	2	aç	1	böylelikle	1
olmak	2	ağız	1	bugün	1
olumsuz	2	akıs	1	bulmak	1
onayla-	2	alıntı	1	bundan	1
ondan	2	almak	1	büklümlü	1
oraya	2	alt	1	büyü-	1
öğren-	2	an	1	büyük	1
ömür	2	anlamak	1	cevapla-	1
parlayıver-	2	anlatıl-	1	çabucak	1
pişman	2	anlatılmak	1	çağır-	1
pişman ol-	2	anlayabil-	1	çay	1
rehber	2	araç	1	çek-	1
ruh	2	arala-	1	çevir-	1
san-	2	arka	1	çıkart-	1
sebep	2	asır	1	çıkarmak	1
sence	2	aslında	1	çıtırdama	1
sıcaklık	2	aşırı	1	çiftçi	1
sıra	2	avuç	1	çirkinlik	1
soluk	2	ayramamak	1	çiz-	1
sorgula-	2	ayrı	1	çoğu	1
sorun	2	ayrılmak	1	çöp	1
sözlük	2	bağımsız	1	davran-	1
şart	2	bağlılık	1	dayan-	1
şaşkınlık	2	bahane	1	değinil-	1
şehir	2	bahar	1	demle-	1
tanımak	2	bakakal-	1	derhal	1
tanış-	2	balık	1	devlet	1
tartış-	2	bastır-	1	deyim	1
tatıl	2	bastırmak	1	diğer	1
tek	2	bat-	1	dikkat	1
terim	2	battaniye	1	dil bilgisi	1
uyan-	2	beğen-	1	dilekçe	1
üst	2	beğeni	1	diri	1
üstelik	2	belli	1	diye	1
üz-	2	belli olmak	1	dize	1
varsay-	2	bence	1	doğrul-	1
veril-	2	benze-	1	dolap	1
ya	2	beri	1	dolu	1

Kelime	f	Kelime	f	Kelime	f
dökül-	1	hayret	1	kıvrılmak	1
dönemeçli	1	hazırla-	1	kıymetli	1
dua sözü	1	hazırlan-	1	kol	1
durum	1	henüz	1	kolay	1
duygu	1	herhalde	1	koltuk	1
düş	1	hesaplaş-	1	konuk	1
düşür-	1	heyecan	1	konuşma	1
düzeltemek	1	hızla	1	korku	1
düzen	1	hoş	1	koşma	1
edil-	1	hürmetsizlik	1	köşe	1
ee	1	içecek	1	kötülük	1
eğer	1	iddia et-	1	köy	1
eğil-	1	ihtiyaç	1	kullanma	1
ek-	1	ikinci	1	kur-	1
el feneri	1	il	1	kurtar-	1
elbet	1	ilçe	1	kuru	1
elektrik	1	ilke	1	lütfen	1
elektrik	1	imkan	1	manzara	1
düğmesi		in-	1	market	1
endişelenme	1	istememek	1	meğer	1
ertele-	1	istifa	1	mekan	1
ertelemek	1	istifa etme	1	merak et-	1
esas	1	işit-	1	merhametli	1
eşleştir-	1	iyice	1	miras	1
etkinlik	1	kabul	1	mutlu	1
etmen	1	kabul et-	1	müsamaha	1
ev sahibi	1	kaç	1	nefes ol-	1
fakat	1	kaç-	1	nerede	1
fırlamak	1	kaçış-	1	nihayet	1
geliş-	1	kahraman	1	olabil-	1
genellikle	1	kalabalık	1	ona	1
gerçekleşmek	1	kalıp	1	onca	1
gerekli	1	kalmak	1	onlarınkı	1
geri	1	kapan-	1	onu	1
getir-	1	kapla-	1	orası	1
getirmek	1	kaplamak	1	orta	1
gezme	1	karar	1	öfke	1
gitme	1	karışıklık	1	öğretmen	1
gömül-	1	karşıla-	1	öğüt	1
görev	1	karşılaş-	1	ölü	1
göstermek	1	karşılıklı	1	önemli	1
götür-	1	kast et-	1	örtmek	1
güçlü	1	katkı	1	örtü	1
gülümsemek	1	kavuş-	1	ötürü	1
gürültü	1	kaynaklan-	1	öykü	1
güzelleş-	1	kazan-	1	öz	1
hafif	1	kenetlen-	1	pek	1
hafifçe	1	keskin	1	pencere	1
hafifle-	1	kesmek	1	peşinde	1
hafta sonu	1	kısa	1	rastgele	1
hatıra	1	kısmet	1	rüzgar	1
hatırla-	1	kış	1	sağ	1
hayat	1	kıvrıl-	1	sağla-	1

Kelime	<i>f</i>
sağlamak	1
sağlık	1
sarı	1
sayfa	1
saygısızlık	1
sebepsiz	1
seçebil-	1
seçenek	1
seçmek	1
selamlaşma	1
sevil-	1
sevme	1
seyahat et-	1
sınırlı	1
sırala-	1
sis	1
sitem	1
sol	1
sosyal	1
söylemek	1
söz varlığı	1
sözcük avı	1
sus-	1
sür-	1
şayet	1
şekil	1
şüphe	1
ta	1

Kelime	<i>f</i>
tamam	1
tamamen	1
tamamla-	1
tanış ol-	1
tel	1
telaş	1
telefon	1
ten	1
titre-	1
tohum	1
toparla-	1
toplama	1
tüken-	1
türlü	1
uğra-	1
umut	1
unut-	1
uyanık	1
uzunca	1
üçüncü	1
ürkütücü	1
üzerinde	1
var-	1
vatan	1
vazgeç-	1
vermek	1
veya	1
yanıl-	1

Kelime	<i>f</i>
yansıma	1
yapı	1
yara-	1
yaratıl-	1
yardımcı	1
olmak	
yayılmak	1
yazım	1
ye-	1
yeterli	1
yetin-	1
yetinmek	1
yılan	1
yıprat-	1
yiyecek	1
yok ol-	1
yolculuk	1
yont-	1
yontmak	1
yorgun ol-	1
yorumla-	1
yukarı	1
yürü-	1
zarar	1
zevk	1
zıt	1
zihin	1
zor	1